

novičke

avgust 2007

Dnevi slovenskih svetovalnih središč 2007 * Didaktični komplet z uporabnimi napotki za starše in izobraževalce	3-6	DOMAČE NOVIČKE
Video-govorica v podporo kulturi učenja v izbranih ciljnih skupinah * Vabilo na srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU 2007	7-10	TEDEN VSEŽIVLJENJ- SKEGA UČENJA 2007
Dogovori s 46. seje	11-13	O DELU STROKOVNEGA SVETA RS ZA IZOBRAŽE- VANJE ODRASLIH
Spoznavanje raznolikosti neformalnega izo- braževanja v Sloveniji * Srečanje partnerjev v pro- jektu <i>Delo kot vir znanja</i>	14-18	MEDNARODNO SODELO- VANJE
Telekonferenca * Neformalna službena srečanja, 'začinjena' z izobraževanjem	19-23	KOTIČEK JE VAŠ
Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje	24-25	PRIPRAVLJAMO
	26	POSVETI/KONFERENCE
	27-30	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju, ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- opis razvojnih, raziskovalnih in drugih programov in projektov;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novosti v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov, didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
- novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske prispevke.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za poglobitev stikov z našimi partnerji v tujini izdajamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku. Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah). Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške izdajanja poravnali iz javnih sredstev, namenjenih izobraževanju odraslih.

Novičke ureja in izdaja ACS.

Odgovorni osebi sta mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja tematskega področja, in Nevenka Kocijančič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom in tisk: Tiskarna Pleško

Naslov uredništva: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5842 550, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke/>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 2.130 izvodov

Izdajo glasila Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

DOMAČE NOVIČKE

Informiranje in svetovanje v izobraževanju
odraslih

Dnevi slovenskih svetovalnih središč 2007

Svetovalna središča za izobraževanje odraslih in Andragoški center Slovenije letos že tretje leto zapored organiziramo *Dneve slovenskih svetovalnih središč*. V preteklih dveh letih je prireditev tekla le en dan, na osnovi dosedanjih izkušenj pa smo jo **letos razširili na tri dni**, in sicer **od srede, 19. septembra, do vključno petka, 21. septembra 2007**. Vsako od štirinajstih svetovalnih središč bo s partnerskimi organizacijami iz svojega okolje pripravilo načrt dejavnosti, s katerimi bodo pritegnili čim širši krog odraslih v izbranih okoljih, da si pridobijo informacije o možnostih izobraževanja in učenja, ki so za njih pripravljene v novi izobraževalni sezoni.

Glavni namen vseh dogodkov, ki bodo v teh dneh, bo informiranje, promoviranje in motiviranje odraslih za vključevanje bodisi v formalne bodisi v neformalne izobraževalne programe. Dosedanje izkušnje kažejo, da takšni dogodki pomembno prispevajo k povečevanju dostopa do informacij o možnostih vseživljenjskega učenja in seveda posledično tudi k večji vključenosti odraslih v različne oblike izobraževanja in učenja.

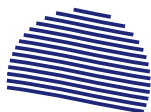
Pomembno se nam zdi, da se ta prireditev odvija v septembru, ko izobraževalne in druge organizacije pripravijo ponudbo za novo izobraževalno sezono. Z neposrednim predstavljanjem te ponudbe učenje in izobraževanje približamo tudi odraslim, ki jih izobraževalne organizacije ali svetovalna središča z 'običajno promocijo' - objavami v pretežno tiskanih medijih (časopisi, zgibanke) - ne dosežejo.

Vsa svetovalna središča bodo na izbrani dan skupaj s partnerji v dopoldanskem času predstavljala izobraževalne možnosti v lokalnih medijih (radio, televizija, časopisi), v popoldanskem času pa bodo organizirali dogodke na različnih javnih mestih, kjer bodo konkretno predstavljali izobraževalne programe, izvajalce, pogoje za vključitev v izobraževanje, financiranje izobraževanja idr. Večina središč se odloča za organizacijo popoldanskega dogodka v enem od nakupovalnih centrov v svojem kraju, nekatera pa za druge, dobro obiskane lokacije v mestu - pred občino, knjižnico ipd.

Natančnejše podatke o prizoriščih dogodkov bodo svetovalna središča in njihove partnerske organizacije objavila v začetku septembra na svojih spletnih straneh. Dostop do vseh svetovalnih središč je možen prek spletnega naslova <http://isio.acs.si/>.

Naj ob tej priložnosti povabimo vse organizacije, ki ponujate programe formalnega in neformalnega izobraževanja odraslih, da se pridružite vam najbližjemu svetovalnem središču za izobraževanje odraslih v predstavitvi svoje izobraževalne ponudbe.

Mag. Tanja Vilič Klenovšek
(tanja.vilic.klenovsek@acs.si), ACS

Z igro do pismenosti

Didaktični komplet z uporabnimi napotki za starše in izobraževalce

»Za ustrezen razvoj pismenosti je zelo pomembno, da se urjenja veščin lotimo načrtno in pravi čas. Pri tem je vloga družine kot prvega spodbudnega okolja za otroka izrednega pomena,« je zapisala dr. Petra Javrh, avtorica didaktičnega kompleta in serije oddaj *Z igro do pismenosti*. »Med odraslimi bi težko našli koga, ki ne pozna črk ali števil. Toda ali znamo vsi tekoče brati, izpolniti obrazec ali napisati pismo, ki bo brez pravopisnih napak?!« Med nami, odraslimi (in s tem seveda med starši), so tudi posamezniki, ki se v svetu besed in jezika ne znajdejo najbolje. Na visoko uspešnost na teh področjih močno vplivajo dobre osnovne zmožnosti **branja, pisanja in računanja**, o razvoju teh veščin pa pomembno soodloča raven pismenosti v domačem okolju.

Promociji ustvarjanja temeljev za kasnejšo pismenost smo se na Andragoškem centru Slovenije posvetili v letu 2006. V projektu *S pomočjo TV do višje ravni pismenosti*, denarno pokritega s sredstvi Evropskega socialnega sklada, smo se v sodelovanju s TV Pika kot producentom lotili priprave serije oddaj, namenjenih spodbujanju **družinske pismenosti**. Serijo smo januarja 2007 uspešno dokončali. Veseli smo bili, ker so nam s TV Pike sporočili, da je bila gledanost oddaj, ki so jih predvajali v različnih terminih, izredno dobra. Serijo, predvsem njegov izobraževalni del, bodo zato še ponovili, saj so ga ocenili kot zelo kakovostnega. To nam je bilo v še dodatno spodbudo pri sicer že od samega začetka načrtovani nadgradnji - oblikovanju kompleta oddaj s spremnimi besedili, napotki za izobraževalce in z evalvacijskim vprašalnikom.

Pri oblikovanju serije izobraževalnih oddaj *Z igro do pismenosti* je - poleg avtorice, dr. Petre Javrh, sodelovala še vrsta strokovnjakov s področja pismenosti, predvsem vodja projekta, mag. Ester Možina; s strokovnimi izjavami pa so poleg praktikov vsebino oddaj podprli: dr. Livija Knaflič, dr. Meta Grosman, dr. Sonja Pečjak, dr. Milena Košak

Babuder, mag. Marko Kalan, dr. Dora Jelenc, Natalija Žalec in urednica Cicibana in Cicidoja, Slavica Remškar. Kot gostje v studiu so v krajšem pogovoru sodelovale *dr. Manca Košir*, pripovedovalka *mag. Anja Štefan*, izkušena učiteljica in vodja zasebne izobraževalne ustanove, *Marija Stanič*, ter strokovnjakinja za opismenjevanje, *Tanja Černe*. V oddaji smo gostili tudi znane slovenske osebnosti, ki so spregovorile o svojih prvih korakih v svet pismenosti. Gostovali so glasbenik *Vlado Kreslin*, igravec *Andrej Rozman Roza*, športnik *dr. Franci Petek* ter igralka in ambasadorica UNICEF-a *Milena Zupančič*.

Komplet sestavljajo štiri DVD-ji s spremnimi knjižicami:

- ***Kaj lahko družine storimo za pismenost svojih otrok:*** didaktični komplet za izobraževalce in starše najmlajših, do drugega leta starosti. Prva oddaja spregovori o najzgodnejšem srečanju otroka in staršev s slikanicami in knjigami. Predstavi prvo obdobje, ki je primerno za prijazno uvajanje malčka v svet črk, besed in stavkov.
- ***Povej mi zgodbo:*** didaktični komplet za izobraževalce in starše otrok od drugega do četrtega leta starosti. Oddaja se posveča razvijanju govornih spretnosti pri predšolskih otrocih.
- ***Naš malček šteje:*** didaktični komplet za izobraževalce in starše otrok od četrtega leta starosti do vstopa v šolo. Poudarek tretje oddaje je na zgodnjem razvoju matematične pismenosti.
- ***Moje prve črke:*** didaktični komplet za izobraževalce in starše otrok v prvih razredih osnovne šole. Zadnja oddaja zaokroža temo razvoj pismenosti v družini tako, da posebno pozornost namenja prvim otrokovim poskusom zapisovanja črk.

Kot lahko razberemo že iz naslovov posameznih oddaj, je bila serija zasnovana za spodbudo **staršem, starim staršem, vzgojiteljem, varuhom, učiteljem** in drugim osebam, ki že v predšolskem obdobju skrbijo za razvoj otrokovega odnosa do besede, knjige, ustrezne pozornosti, za oblikovanje zakladnice pojmov in predstav, številskih in količinskih odnosov ter drugih *predpisalnih* spretnosti, pa tudi za utiranje prvih korakov na področju pismenosti – vse od rojstva pa tja do otrokovega osmega leta.

Vsem, ki so si serijo oddaj ogledali po televiziji, bo v pomoč tudi izobraževalni komplet, ki je obogaten s knjižico, v kateri je predstavljena tema oddaje, natisnjene so izjave gostov, priloženi so praktični napotki iz oddaje in informacije, pomembne za izobraževalce. Komplet namreč še posebej toplo priporočamo **učiteljem v prvem triletju osnovne šole ter učiteljem v programih Usposabljanje za življenjsko uspešnost - UŽU**, saj ga bodo lahko s pridom uporabljali pri svojem delu.

Brezplačni komplet je na Andragoškem centru Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, ali po e-pošti: info@acs.si, še mogoče naročiti, **a le za uporabo v izobraževalne namene!** Posameznim izvodom kompleta je dodan tudi vprašalnik, da bi uporabniki z njegovo pomočjo ubesedili vtise, mnenja in predloge o izobraževalnih

vsebinah kompleta in učinkovitosti njegove govorice. Veseli bomo vsakega vašega mnenja o kakovosti serije oziroma posameznih oddaj, pa tudi morebitnih predlogov za v prihodnje.

Slavica Borka Kucler (borka.kucler@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2007

Zgledi vlečejo

Video-govorica v podporo kulturi učenja v izbranih ciljnih skupinah

Na Andragoškem centru Slovenije se zavedamo moči, ki jo ima video-medij. Ta se namreč ne dotakne le človekovega intelekta, temveč nas nagovori celostno. Če je vsebini video-sporočil dodana še osebna nota, da predstavimo življenjsko izkušnjo in dosežke neke osebe, s katero se je mogoče poistovetiti, je cilj skoraj zagotovo že dosežen: človek nam bo prisluhnil, na nas je le odgovornost za vsebino – da s kakovostjo sporočila upravičimo čas in pozornost, ki nam jo bo namenil.

Bralci Novičk prav gotovo veste, da ACS že od leta 1997 podeljuje priznanja za izjemne učne in strokovne dosežke pri učenju odraslih, mnogi pa tudi poznate video-portrete dobitnikov, ki jih za predvajanje ob podelitvi priznanj pripravljamo vse od leta 1999, od leta 2001 pa jih brezplačno posredujemo tudi mreži zasebnih TV-postaj in jo animiramo za predvajanje videa in s tem za podporo promociji kulture učenja. Zgledi učečih se odraslih, ki so morali v življenju premagati prenekatero oviro in so kljub težavam dosegli lepe uspehe na izobraževalnem, osebnem in poklicnem področju, prek TV-ekranov vstopajo v življenja ljudi, jih nagovorijo in marsikoga tudi spodbudijo, da začne s pomočjo učenja življenje obračati v svoj prid. Prav tako izobraževalce odraslih in uporabnike njihovih storitev nagovorijo primeri inovativnih, požrtvovalnih učiteljev, mentorjev, strokovnjakov ali izjemnih izobraževalnih ustanov, podjetij in lokalnih skupnosti. Kakovost njihovega dela lahko marsikomu prežene strah pred vnovičnim vstopanjem v izobraževanje. Triminutne video-portrete ali celotno video-predstavitve dobitnikov priznanj predvajajo jeseni in vse tja v zimski čas v programih lokalnih, predvsem zasebnih kabelskih televizij. Ko smo pregledovali arhiv video-portretov, smo spoznali, da so mnogi med njimi resnično dragoceni in še vedno aktualni, zato smo se odločili, da z njihovo pomočjo nagovorimo izbrane ciljne skupine, še posebej tiste, ki so spodbude najbolj potrebne. Celotno zbirko smo poimenovali *Zgledi vlečejo*.

Z vseživljenjskim učenjem do enakih možnosti za vse¹

V Evropskem letu enakih možnosti za vse - ELEM, ko slavimo bogastvo različnosti, smo želeli še posebej nagovoriti tiste med nami, ki si morajo zaradi svoje drugačnosti

¹ Avtorica animacijske predstavitve je *Slavica Borka Kucler*.

enakovredno vključenost v družbo še le izboriti. Radi bi opogumili njihove bližnje, pa tudi državne službe, ki odločajo o njihovih možnostih, in mlade, ki si še le oblikujejo odnos do drugačnosti, da bi postali občutljivi in razumevajoči, da bi znali ustvarjati okolja, v katerih bi bila drugačnost dobrodošla. Za uporabo videa v podporo mladim si še posebej želimo sodelovanja učiteljev državljanske vzgoje in etike, ki bi jim bil tematski video (na voljo bo brezplačno) lahko v veliko oporo pri pripravi vsebin, uglasenih z ELEM 2007. Z videom bi radi nagovorili tudi tiste, ki se različnosti boje, ki jim drugačnost zbuja nelagodje in s tem marsikdaj tudi nestrpnost in neobčutljivost, da bi se zavedli, da niti dva lista na istem drevesu nista povsem enaka. Če narava prekipeva od čaščenja različnosti, verjetno ni pravega razloga, da bi se je mi bal! Prepričani smo, da lahko življenjske zgodbe ljudi, ki so se morali soočiti s svojimi primanjkljaji, oviranostjo, omejitvami ... pripomorejo k temu, da bi se znal vsakdo izmed nas ozreti okrog sebe s sproščenim pogledom in občutljivostjo za lastno in tujo drugačnost, izjemnost, dragocenost. Težave in ovire, na katere naletimo v življenju: bolezen, invalidnost, motnje v razvoju, starost, brezposelnost, jezikovna in kulturna drugačnost - so lahko vzroki za prepade med ljudmi, za trpljenje in odtujenost, lahko pa postanejo izziv za odkrivanje novih, izvirnih poti za samouresničitev in za ustvarjalno sodelovanje v skupnosti. V razmislek ponujamo nekaj primerov življenjskih zgodb ljudi, ki so znali primanjkljaje spremeniti v prednosti. Želimo si, da bi bili mnogim v navdih, da bi odkrili nov pogum za življenje.

Video-predstavitve primerov dobre prakse smo razvrstili v tri tematske sklope:

- ***Z vseživljenjskim učenjem do enakih možnosti za vse, ne glede na narodnostno, kulturno ali rasno pripadnost*** (Zgledi vlečejo I)
Ta tematski sklop predstavlja zgledne primere neformalnih izobraževalnih in kulturnih programov za prebivalce Slovenije, ki prihajajo iz tujejezičnih okolij in za pripadnike narodnih manjšin, tudi romske, ki je v zadnjem obdobju na novo stigmatizirana.
- ***Z vseživljenjskim učenjem do enakih možnosti za vse, ne glede na invalidnost, bolezen ali zaostanek v razvoju*** (Zgledi vlečejo II)
Z videom želimo v prvem delu predstaviti invalidne osebe, ki so s pomočjo učenja in lastne kreativnosti dosegle povsem enakovredno vključenost v družbo in so zdaj same dejavne na področju pomoči drugim. V drugem delu pa predstavljamo dejavnosti društev in skupin za samopomoč, s pomočjo katerih se člani lažje usposobijo za polnovredni vstop ali vrnitev v socialno okolje.
- ***Z vseživljenjskim učenjem do enakih možnosti za vse, ne glede na starost in družinsko ter družbeno okolje*** (Zgledi vlečejo III)
Prvi del video-predstavitve je namenjen animaciji za kakovostno življenje v starosti, drugi del pa uspešnim izobraževalnim oziroma podpornim programom za otroke brez staršev in otroke - žrtve vojn.

Z učenjem svojim ciljem naproti?

Ta sklop video-gradiv v zbirki Zgledi vlečejo je namenjen predvsem svetovalcem in drugim strokovnim delavcem v zavodih za zaposlovanje, svetovalnih središčih, središčih za samostojno učenje in drugje, vsekakor pa osebam, ki si prizadevajo motivirati odrasle brez poklica ali/in zaposlitve, da bi naredili prvi korak k oblikovanju lastne poklicne poti.

Prvi DVD - **Zgodnje obdobje kariere** (Zgledi vlečejo IV) - je uglasen na zbiranje poguma za prvi korak odraslih, ki začnejo graditi svojo karierno pot tako rekoč 'iz nič', le z vizijo, vztrajnostjo in podporo mentorja ali svetovalca. Izšel bo septembra. Načrtujemo tudi predstavitve posebnosti srednjega in poznega obdobja na karierni oziroma zaposlitveni ter izobraževalni poti.

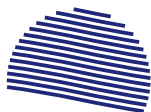
Kako do video-gradiv?

Posamezni DVD-ji iz celotne zbirke so na voljo **brezplačno**. Uspešno jih lahko uporabite v šolah pri državljanski vzgoji, etiki, sociologiji, psihologiji ... Lahko jih predvajate na prireditvah v Tednu vseživljenjskega učenja, vse leto pa kot zgovorno ponazorilo temam, ki jim sledimo v Evropskem letu enakih možnosti za vse - ELEM.

Kdor se bo odločil za video-dogodek v Tednu vseživljenjskega učenja 2007, naj dogodek prijavi v spletni **koledar prireditev** festivala učenja (<http://tvu.acs.si/prijava/>). Za **kratko sporočilo o uporabi videa** (kdaj, kje in kateri ciljni skupini ste ga predvajali, koliko ljudi se je predstavitev udeležilo, morebitni odzivi nanjo) prosimo tudi učitelje in druge uporabnike naših video-gradiv.

Tematske DVD-je lahko naročite na Andragoškem centru Slovenije (tel.: 01 5842 574 ali e-naslov: borka.kucler@acs.si).

Slavica Borka Kucler (borka.kucler@acs.si), ACS

Skupni koraki pri uresničevanju letošnjega načrta TVU

Vabilo na srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU 2007

Vabimo vas na **drugo letošnje srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU 2007**, ki bo v **četrtek, 27. septembra 2007** (prestavljen z 20. septembra), ob 10. uri v seminarski sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134a v Ljubljani.

Člani delovne skupine za pripravo TVU vam bomo posredovali zadnje informacije in napotke za izpeljavo letošnje manifestacije, poročali o sestanku Nacionalnega odbora za TVU in o udeležbi na Mednarodnem tednu učečih se odraslih v Manchesteru ter posredovali prve informacije o TVU 2008.

Veseli smo, da smo letos pripravili že velik del informativno-promocijskega gradiva TVU 2007:

- plakati, papirne kocke in razglednice so natisnjene;
- izdali smo slovenski prevod končne publikacije projekta IntALWinE z naslovom *S festivalskimi zvoki za večjo pozornost*;
- v tisku je publikacija *12 let TVU - utrinki s prehojene poti*, ki prinaša pregled razvoja projekta *Teden vseživljenjskega učenja* od njegove prve izpeljave v letu 1996 pa do letošnje, dvanajste;
- v začetku septembra bodo na vrsti še zadnje priprave na izdajo TVU-Novičk 2/2007, video-predstavitve dobitnikov priznanj ACS za izjemne učne in promocijske dosežke v izobraževanju odraslih za leto 2007 ter primerov dobre prakse (video), ki smo jih poimenovali *Z vseživljenjskim učenjem do enakih možnosti za vse*.

Podrobnejši dnevni red bo objavljen na spletni strani <http://tvu.acs.si/zarisce/>.

Prisrčno vas vabimo, da se sestanka udeležite.

Delovna skupina za TVU

O DELU STROKOVNEGA SVETA RS ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Spremljamo pobude, mnenja, sklepe ...

Dogovori s 46. seje

Člani Strokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih so se 5. julija 2007 sestali na svoji 46. seji. Kot je bilo že na prejšnji seji dogovorjeno, je bila razprava v celoti namenjena Vrednotenju in priznavanju znanj, pridobljenih z neformalnim in priložnostnim učenjem, ter znanj, pridobljenih s posebnimi programi za odrasle.

Osrednji gradivi sta bili osnutek *Pravilnika o ocenjevanju znanja v poklicnem in srednjem strokovnem izobraževanju* ter gradivo z delovnim naslovom *Povezovanje znanj, pridobljenih pri formalnem in neformalnem učenju s sistemom pridobivanja javno veljavne izobrazbe v veljavni zakonodaji in v praksi*, ki ga je po sklepu prejšnje seje pripravila ga. Irena Komac, tajnica Strokovnega sveta za izobraževanje odraslih.

Osnutek Pravilnika o ocenjevanju znanja v poklicnem in srednjem strokovnem izobraževanju

Osnutek pravilnika je predstavil g. Boštjan Zgonc z Ministrstva za šolstvo in šport (v nadaljevanju MŠŠ). V nadaljevanju se je razvila obsežna in na trenutke burna razprava.

Člani strokovnega sveta so ugotavljali, da osnutek Pravilnika o ocenjevanju znanja v poklicnem in srednjem strokovnem izobraževanju ni usklajen in zelo obrobno obravnava izobraževanje odraslih, čeprav odrasli predstavljajo skoraj četrtino vseh udeležencev v poklicnem in strokovnem izobraževanju. Zato Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih predlaga, da se v pravilniku pred sprejemom temeljito dopolni področje izobraževanja odraslih. Poudarjeno je bilo predvsem naslednje:

- Poimenovanje odraslih udeležencev z dijaki je neustrezno. Naziv je neusklajen z Zakonom o izobraževanju odraslih, Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju ter z drugo veljavno zakonodajo. To lahko povzroča težave in nesporazume pri določanju položaja glede na delovno pravno zakonodajo in enake pravice udeležencev v izobraževanju (šolnine).
- Delovna skupina s področja izobraževanja odraslih je predlagala vrsto ustrežnejših strokovnih rešitev. Na letošnjem posvetu o izobraževanju odraslih v Portorožu so predstavniki MŠŠ, natančneje Direktorata za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih, zagotovili, da bodo predlagane rešitve upoštewane, pa se to ni uresničilo.

- Povsem neustrezno je, da se odraslim priznajo kreditne točke le ob uspešnem zaključku izobraževanja, saj je to v nasprotju z funkcijo kreditnega sistema. Kreditni sistem naj bi omogočal prenosljivost kreditnih točk, prilagodljivost in pridobivanje izobrazbe po delih, kot izhaja iz Zakona o izobraževanju odraslih. Zlasti pri prehodih med programi ali izmenjavi udeležencev je sprotno priznavanje kreditnih točk ključnega pomena.
- Za potrjevanje neformalno pridobljenega znanja sprejme merila posamezni učiteljski zbor, kar pomeni, da se merila za iste programe lahko med šolami močno razlikujejo. Gre za novo področje, za katerega učiteljski zbori niso usposobljeni. Tudi na nacionalni ravni imamo malo strokovnjakov, ki se s tem ukvarjajo. Za kakovostno uvajanje takega sistema je potrebno temeljno izobraževanje pedagoških/andragoških delavcev in priprava enotnih kriterijev.
- Pravilnik je z vidika izobraževanja odraslih terminološko neuskladen. Pri odraslih udeležencih je že več let v uporabi osebni izobraževalni načrt; izpiti so praviloma utečena oblika ocenjevanja znanja, pa ta vrsta izpitov sploh ni predvidena ipd.

Vrednotenje znanj, pridobljenih pri formalnem in neformalnem učenju

Ker je razprava o pravilniku trajala skoraj tri ure, so se člani strokovnega sveta le na kratko seznanili z drugim gradivom: Povezovanje znanj, pridobljenih pri formalnem in neformalnem učenju s sistemom pridobivanja javno veljavne izobrazbe v veljavni zakonodaji in v praksi. Izpostavljena je bila misel, da že obstoječa zakonodaja dopušča veliko večjo povezanost celotnega izobraževalnega sistema, kot se izraža v naši praksi.

Poudarjeno je bilo naslednje:

- Priznavanje oziroma vrednotenje neformalno pridobljenih znanj je še na deklarativni ravni. Vseživljenjsko učenje se v mnogih dokumentih pojmuje kot 'nekaj za zraven'.
- Nacionalne poklicne kvalifikacije se postopoma uveljavljajo, vendar bodo brez povezave s sistemom izobraževanja ostale suh rokav v reki vseživljenjskosti učenja.
- Kreditno vrednotenje, ki naj bi posebej omogočalo prenosljivost znanj, se različno interpretira.
- Programi usposabljanja in spopolnjevanja, ki naj bi odraslim pomagali dopoljevati vrzeli v znanju in bi bili pomembna sestavina graditve poklicne kariere po zaključnem šolanju, so v celoti prepuščeni trgu.
- Standardi splošnih znanj (splošnih kompetenc), ki 'določajo' posamezno stopnjo izobrazbe, niso določeni in preverljivi.
- Vzpostavitev transparentnega sistema 'sestavljanja' izobrazbe zaradi navedenih pomanjkljivosti ni mogoče.

Če ugotavljanje in vrednotenje znanj, pridobljenih z neformalnim učenjem, ne bo temeljilo na strokovnih podlagah in se bo urejalo le deklarativno, to lahko vodi v

skrajnosti - ugotavljanje in priznavanje znanja se omeji le z metodologijo šolskega preverjanja in ocenjevanja. Če pa se to področje v celoti prepusti 'avtonomnosti' posameznikov/šol, to lahko vodi bodisi v razvrednotenje znanja oziroma izobrazbe bodisi v nepregleden in zapleten sistem, kjer bi bil kandidat bolj odvisen od svoje iznajdljivosti kot od svojega znanja.

Člani Strokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih so se strinjali, da je vrednotenje znanja, ki ga odrasli pridobijo po različnih poteh, zelo zapostavljeno. To področje je možno razvijati z uresničevanjem Strategije vseživljenjskosti učenja.

Razpravo o tem občutljivem področju bodo člani Strokovnega sveta za izobraževanje odraslih nadaljevali na jesenski seji, ki bo predvidoma 6. septembra 2007, ko bodo obravnavali tudi *Navodila o prilagajanju izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja*. Kazalo pa bi jo povezati tudi z zaključki, ki jih bodo posredovali strokovnjaki OECD v zvezi s projektom *Priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja*.

Irena Komac (irena.komac@gov.si),
Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih

MEDNARODNO SODELOVANJE

Vnovično snidenje v Ljubljani **Spoznavanje raznolikosti neformalnega izobraževanja v Sloveniji**

V Botnijskem zalivu, na meji med Švedsko in Finsko, ob reki Torne je mesto Haparanda z okoli 10.000 prebivalci in splošnoizobraževalnim centrom za odrasle - ljudsko univerzo Svefi (Svefi Sverigefinska folkhögskolans) -, ustanovljenim leta 1973.

S kolegico *Marjatto Morin* sva imeli letos priložnost obiskati Slovenijo, kjer naju je od 1. do 7. maja gostila *dr. Nevenka Bogataj* z Andragoškega centra Slovenije. Namen najinega obiska je bil, da se seznaniva z neformalnim izobraževanjem odraslih v Sloveniji. Zamisel se je porodila, ko je *dr. Bogatajeva* na mednarodnem seminarju o splošnem izobraževanju odraslih v Haparandi predavala o stanju v Sloveniji. Najino potovanje sta delno financirala štipendijski program *Grundtvig 3* in švedski urad za evropske zadeve.

Začetek je bil vsekakor spodbuden - prvi postanek je bil v hostlu Celica, ki je bil nekdanj zapor, danes pa navdušuje turiste s presenetljivimi in individualno opremljenimi prostori. Na najinem prvem kratkem ogledu Ljubljane sva občudovali arhitekturo *Jožeta Plečnika*. Videli sva še eno znamenitost, zaznamovano s kontrastom: cerkev, ki navzven sploh ni bila videti kot cerkev, ampak je šele notranjost razkrila pravi namen zgradbe.

Naslednji dan je bila najina gostiteljica *Tatjana Gostiša* z Vitre iz Cerknice, kjer sva odkrivali, kakšno izobraževanje se ponuja na podeželju. Imajo, na primer, različne učne krožke, ki obravnavajo vsakdanje življenje in stare običaje; okoliške vaščanke se zbirajo in pripravljajo tradicionalne jedi ... Namen tega je med drugim pritegniti mlade in v njih vzbuditi zanimanje za stare navade in način življenja iz preteklosti. Med obiskom sva spoznali tudi posebnosti slovenske narave: jezero je izginilo pred najinimi očmi! No, ne ravno tisti hip, videli pa sva zelo poučen prikaz delovanja presihajočega jezera na maketi.

Med bivanjem v Sloveniji sva izvedeli, kako Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja - CMEPIUS sodeluje v programih Evropske unije. *G. Kristjan Zemljič* je predstavil tekoče in minule projekte ter pojasnil, s kakšnimi finančnimi težavami se spopadajo. V Sloveniji se zanimanje za projekte EU po njegovih besedah povečuje.

Na Andragoškem centru Slovenije sta nama *dr. Slavica Černoša* in *mag. Margerita Zagmajster* na kratko opisali zgodovino in dejavnosti Centra ter cilje, ki so si jih zastavili na področju neformalnega učenja. *Z dr. Nevenko Bogatajs* smo razpravljale tudi o učenju na daljavo, saj Svefi v sodelovanju z drugimi ljudskimi univerzami in izobraževalnimi društvi na Švedskem organizira izobraževalne tečaje na daljavo. Ti tečejo popolnoma na daljavo, predavanj ni. Ob tem je *dr. Bogatajeva* omenila program usposabljanja mentorjev študijskih krožkov, ki združuje učenje na daljavo in predavanja. Govorile smo še o majhnih skupinah oziroma njihovih koristih. Strinjale smo se, da statistični podatki ne dajo vedno prave slike, saj izkazujejo količino, ne pa kakovosti dela. V majhnih skupinah imajo udeleženci možnost za razpravo in izmenjavo izkušenj, česar se ne da vselej izraziti s številkami.

Svoja vrata so nama odprle tudi knjižnice v Ljubljani. V Knjižnici Otona Župančiča naju je sprejela *ga. Erika Pečnik*. Predstavila nama je zanimiva projekta: *središče za samostojno učenje*, kjer lahko obiskovalci uporabljajo računalnike in prostore za učenje, na voljo pa sta jima tudi tehnična pomoč in svetovalec. Obiskovalci lahko izberejo, kaj se želijo učiti, kaj želijo spopolniti v svojem znanju. To se zdi zelo priljubljen način učenja, saj sva videli veliko ljudi, tudi starejših. Drugi projekt, *borza znanja*, je bil za naju nekaj novega. Nekdo, ki obvlada rezbarjenje lesa (ali katero drugo spretnost), lahko v podatkovno zbirko vnese obvestilo, recimo: *»Zdravo, tukaj sem in se spoznam na rezbarjenje. Ali koga zanimajo moje izkušnje ali pa ponuja kaj drugega?«* Ti ljudje se potem srečajo in si izmenjajo znanje in izkušnje. Nekaj otipljivih rezultatov teh srečanj sva videli na razstavi v knjižnici.

Iz te svetle sodobne stavbe sva se preselili v čudovit arhitekturni svet *Jožeta Plečnika* – Narodno in univerzitetno knjižnico. Ko sva stali na temnem vhodu in usmerili pogled proti vrhu stopnišča, naju je prevzelo globoko spoštovanje do ozračja znanja. Pozneje sva izvedeli, da je Plečnik hotel doseči prav to. V NUK-u sva res začutili duh slovenske zgodovine.

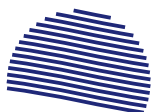
Ga. Špela Jurak s CDI Univerzuma nama je razkazala ta center za izobraževanje odraslih in nama razložila njihove cilje in vizijo. Učenci (starejši od 16 let) so pretežno mladi, ki niso končali redne šole, brezposelni v srednjih letih in zaposleni, ki se morajo prekvalificirati; v programe pa so vključeni tudi pripadniki etničnih manjšin. K večini tečajev spada neke vrste praktično delo, tečajniki pa imajo priložnost spoznati potencialne službe in navezati stike z morebitnimi delodajalci. CDI je začel razmišljati o novi ciljni skupini: starejših ljudeh ali upokojencih, ki živijo blizu in ne vedo, kako bi ustvarjalno preživljali svoj prosti čas. Snovanje dejavnosti zanje je za CDI novo področje dela. Zlahka sva se poistovetili s CDI Univerzumom in njihovim učnim programom, saj v Svefi prav tako prihajajo brezposelni in mladi, ki niso končali redne šole, poleg tega pa organiziramo dejavnosti za upokojece.

Nazadnje sva obiskali še Ljudsko univerzo na Ptuju. Direktorica, *mag. Klavdija Markež*, in tamkajšnji zaposleni so lepo poskrbeli za naju: predstavili so nama svoje dejavnosti

in razkazali prostore, popeljali pa so naju še na ogled starega mestnega jedra z gradom na hribu. Ljudska univerza Ptuj ponuja poleg drugega tudi možnosti za samostojno učenje. Spoznali sva starejšo gospo, ki je bila včasih učiteljica nemščine, zdaj pa se uči uporabljati jezikovni računalniški program za samostojno učenje nemščine!

V teh šestih dnevih so se nama ponudile odlične priložnosti, da iz različnih zornih kotov spoznava neformalno izobraževanje v Sloveniji. Poleg tega sva si ogledali različne konce Slovenije: presihajoče jezero, edino slovensko jezero z otokom, gore in severovzhodni del – časa nama je zmanjkalo le za okoli desetkilometrski obalni pas. Vsekakor se bova morali še vrniti.

Raija Hiivala (raija.hiivala@svefi.net),
Svefi, Haparanda, Finska

Vrednotenje neformalno in priložnostno pridobljenega znanja

Srečanje partnerjev v projektu *Delo kot vir znanja*

Šesto partnersko srečanje v projektu *Delo kot vir znanja* (*Value of Work - VOW*) je organiziral Andragoški center Slovenije v Ljubljani **od 2. do 4. julija letos**. Udeležili so se ga predstavniki vseh šestih sodelujočih držav: Cipra (Sinteza - Center za raziskovanje in izobraževanje), Danske (Inštitut za usposabljanje učiteljev v poklicnem izobraževanju), Islandije (Center za izobraževanje in usposabljanje, ki je koordinator projekta), Slovenije (ACS), Švedske (Center za validacijo) in Velike Britanije (Nacionalni inštitut za nadaljevalno izobraževanje odraslih).

V času srečanja so bili pilotski deli raziskave že zaključeni. Partnerji so poročali o metodah in orodjih, ki so jih uporabili pri vrednotenju neformalnega in priložnostnega znanja, pridobljenega na delovnem mestu. Večina partnerjev se je osredotočala na vrednotenje znanja, pridobljenega v bankah, v Sloveniji in na Švedskem pa smo deset splošnih standardov, ki so nastali v projektu, preizkusili pri vrednotenju neformalno in priložnostno pridobljenih znanj socialnih oskrbovalk (**Slovenija**) in administrativnih delavcev v nevladnih organizacijah (**Švedska**).

Danski partnerji so predstavili skupni povzetek rezultatov pilotskega dela projekta. Ugotovili so, da so bili udeleženci procesa vrednotenja v veliki meri motivirani za omenjeni proces. Večinoma so bili zadovoljni z načinom predstavitve metod in orodij,

s katerimi so vrednotili njihovo znanje. Metode, ki so bile uporabljene v projektu v različnih državah, so bile *osebna mapa učnih dosežkov*, *samoocenjevanje*, *opazovanje na delovnem mestu*, *esej*, *študije primerov* ter *intervju*. V drugi fazi načrtovanja procesa vrednotenja so bile nekatere banke mnenja, da bi bilo dobro, če bi bile v večji meri vključene v opredelitev standardov.

Za **Slovenijo** je značilno, da je zbiranje dokazil za *osebno mapo učnih dosežkov* trajalo en mesec. Ugotovili smo, da bi lahko bilo na voljo še več časa. Ker pa smo že vnaprej vedeli, kaj želimo zbrati in smo o tem socialne oskrbovalke na prvem informacijskem sestanku obvestili, so v enem mesecu uspele zbrati svoje osebne mape učnih dosežkov. Bile so odlične. *Samoocenjevanje* je teklo brez problemov. Mnenja o tem, ali naj bi potekalo v sodelovanju z nadrejenim ali brez njega, so bila deljena. Nadrejeni so kandidata v glavnem ocenili bolje, kot so se sami. Metodo *opazovanja na delovnem mestu* smo uporabili le v Sloveniji. Izkazala se je za učinkovito, z njo so bili namreč zadovoljni udeleženci in soocenjevalke (nadrejene), ki so jo izvajale. Ocenjevalke so bile mnenja, da je ena ura opazovanja na delovnem mestu včasih premalo za opazovanje osebnostnih lastnosti. Kljub temu so opazovanje uspešno zaključile, saj so poznale socialne oskrbovalke že od prej, ker so jim bile nadrejene. Bile pa so mnenja, da bi soocenjevalci, ki bi bili z udeleženci v stiku prvič, potrebovali več kot eno uro za opazovanje in ocenjevanje na delovnem mestu. Zanimivo je, da uporabnike storitev socialnih oskrbovalk ni motilo, da se je opazovanje dogajalo na njihovem domu. V Sloveniji so udeleženci ob zaključku procesa vrednotenja opravili tudi *intervjuje*, ki so tekli brez težav. Vsi udeleženci so jih uspešno opravili - tudi zato, ker so imeli vsi najmanj dve in pol leti izkušnje na tem področju dela.

V procesu vrednotenja so imeli udeleženci v nekaterih državah stik z ocenjevalci že od vsega začetka prek elektronske pošte ali telefona, v drugih državah pa so imeli udeleženci v prvi fazi procesa vrednotenja stik zgolj s svetovalci.

Na **Cipru** so za najučinkovitejšo metodo vrednotenja neformalno in priložnostno pridobljenega znanja na delovnem mestu ocenili *študije primerov*. Udeleženci pa so menili, da morajo študije primerov temeljiti na izkušnjah, ki jih imajo na delovnem mestu. Če temu ni tako, se jim metoda ne zdi tako primerna.

Na šestem srečanju partnerjev v projektu *Delo kot vir znanja* so sodelovale tudi udeležanke procesa vrednotenja iz vseh šestih držav (po ena iz vsake države). Na sestanku z zunanjim evalvatorjem projekta, g. *Alfonsom Alvarezom*, so posredovale svoje izkušnje, ki so jih pridobile v procesu vrednotenja. Kljub nekaterim pomislekom na začetku procesa vrednotenja so ga doživele pozitivno; spodbudil jih je k razmišljanju o lastni poklicni poti in jim vlil samozavest, saj so se v večji meri začele zavedati svojih sposobnosti. Eni izmed udeleženk iz Islandije je uspelo prepričati delodajalca, da ji je po uspešno končanem vrednotenju povišal plačo. Na žalost pa to ni veljalo za

druge udeleženke. Začele so se zavedati, da proces zbiranja osebne mape učnih dosežkov ni nikoli končan in da bi bilo dobro, če bi mapo dopolnjevale tudi po končanem procesu vrednotenja.

G. *Alfonso Alvarez* je predstavil tudi zunanjo evalvacijo projekta:

- 83,3 % ocenjevalcev, svetovalcev in drugih sodelujočih (razen udeležencev) v proces vrednotenja je menilo, da je proces uporaben za zaposlene in delodajalce, zgolj 12,5 % pa, da je proces uporaben zgolj za zaposlene;
- 79,2 % jih meni, da bi morali proces vrednotenja izvajati delno na delovnem mestu, deloma v drugem okolju, 12,5 % je prepričanih, da bi ga morali izvajati na delovnem mestu, in 4,2 % pa jih meni, da bi ga morali izvajati v nevtralni organizaciji;
- večini sodelujočih v procesu vrednotenja se je zdel proces ravno prav dolg (66,7 %), 16,7 % pa jih je menilo, da je bil prekratek;
- zaskrbljujoč je podatek sodelavcev procesa vrednotenja, ki menijo, da je proces vrednotenja zgolj pri 4,2 % udeležencih okrepil prepoznavanje vrednosti svojega dela v podjetju;
- 29,2 % jih meni, da so udeležencem po procesu vrednotenja nudili nove možnosti usposabljanja v podjetju;
- udeleženci procesa vrednotenja so menili, da je proces okrepil prepoznavnost njihovih kompetenc zlasti njim samim. Po končanem procesu vrednotenja se jim je okrepil interes za nadaljnje izobraževanje. Škoda pa je, ker delodajalci rezultate vrednotenja še vedno premalo upoštevajo. Za mnoge po uspešno končanem procesu vrednotenja ne bo sprememb (višje plače, boljšega delovnega mesta, nadaljnjih usposabljanj ipd.). To zlasti velja za Slovenijo.

Na srečanju smo dopolnjevali glavne rezultate projekta:

- priročnik metod in orodij za vrednotenje neformalnega in priložnostno pridobljenega znanja,
- priročnik standardov kompetenc,
- priporočila za vrednotenje, namenjena svetovalcem, sindikatom in delodajalcem, ki smo jim dodali tudi priporočila za ocenjevalce.

Na srečanju so švedski partnerji širši javnosti predstavili Center za validacijo iz Malmöja. Podelili smo tudi potrdila o sodelovanju v projektu socialnim oskrbovalkam in oskrbovalcem, ocenjevalkam, soocenjevalkam, svetovalkam ter članicam strokovne delovne skupine, ki so spremljale pilotski del projekta.

Zaključna konferenca projekta *Delo kot vir znanja* bo v Reykjaviku na Islandiji, 28. septembra 2007.

Dr. Natalija Vrečer (natalija.vrecer@acs.si), ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Nove možnosti v e-izobraževanju

Telekonferenca

Uvajanje telekonference v šolski kurikulum šol za odrasle, v izobraževanja za karierni razvoj in druge programe za potrebe zaposlenih v podjetjih je plod stalne težnje k bolj dostopnemu, kakovostnemu in cenejšemu izobraževanju tako za učeče kot za ponudnike izobraževanj. Prav zato se izobraževanje, namenjeno odraslim, usmerja k virtualnemu posredovanju učnih vsebin.

Kaj je telekonferenca?

S tehničnega vidika je telekonferenca interaktivno orodje, ki v kombinaciji videa ter računalniške in komunikacijske tehnologije osebam na različnih lokacijah omogoča kontaktno delo in komunikacijo v realnem času¹. V praksi za zdaj uporabljajo dvolokacijsko telekonferenco (point to point), ki omogoča sočasno komunikacijo med dvema lokacijama; večlokacijska telekonferenca (multi point) pa je zaradi dodatnih tehničnih in pedagoških zahtev v eksperimentalni fazi.

Telekonferenca je lahko **učna oblika** - modaliteta kombiniranega (blended) izobraževanja - pri katerem glede na učne cilje smiselno kombiniramo e-učenje in kontaktno učenje². Nekatere enote kontaktnega procesa lahko prevedemo v telekonferenčnega. Predavanja lahko izvajamo kot predstavitve, med katerimi učeči dejavno sodelujejo. S telekonferenco ustvarimo sodelovalno učno okolje, ki vsebuje vse za učenje pomembne dejavnike iz kontaktnega učnega okolja in nekatere nove.

Kot **komunikacijsko orodje** telekonferenca presega forum in e-pošto, ju dopolnjuje in nadgrajuje. Ker ni prostorskih omejitev, je vključitev ekspertov lažja; možni so prikazi iz specialnih laboratorijev in drugih okoljih, ki študenta vključijo v socialno, kulturno ali delovno realnost.

Učeči morajo obvladati komunikacijske spretnosti, kot sta govor in govorica telesa, izvedbene protokole in nekatere nove učne tehnike. Telekonferenca mora biti integrirana v razvito, v praksi preverjeno učno platformo. Globalno gledano se učni proces

¹ Harvard University's guide, Videoconference, Technical Considerations for Videoconference. Harvard, 2001

² Reboj V., Bele D. (2006). Študij na daljavo na višji strokovni šoli kot spletni študij. B2, d.o.o., Ljubljana.

prevesi na stran interaktivnosti, kar prerašča klasično sprejemanje in oddajanje informacij, značilno za tradicionalno e-izobraževanje.

Kot nasploh velja za e-izobraževanje, je zgrešeno, če telekonferenco omogočimo le tehnično. Ustvariti moramo podlago zanjo: usposobiti učitelje, pripraviti učeče, nekatere spremembe pa so potrebne tudi na ravni organizacije³. Učitelji morajo biti sposobni izbrati in pripraviti primerne vsebine, izdelati izvedbene protokole in glede na učne cilje izpeljati učni proces. Graditi je treba psihosocialne elemente učnega procesa⁴. Novo učno obliko je treba vpeljati v program ter spopolniti tehniko govora. *Solano Fernández* z Univerze Murcia poudarja, da so možnosti e-izobraževanja nasploh najbolj omejene z znanjem učiteljev, zato je prav njim treba posvetiti največ pozornosti. Njegova univerza organizira teoretske seminarje iz informatike in didaktike. Pedagoškemu kadru nudijo podporo še dve leti po zaključku seminarja, ko jih v okviru evalvacije načrtno spremljajo. *Fernández* želi, da prikladnejša tehnologije prispeva h kakovosti znanja, kar je njena najvišja vrednota. Šola se razvija kot ustanova, zato vsaka pedagoška novost seže vse do administracije. »V nesistematičnem in slabo organiziranem učnem okolju e-izobraževanje ni uspešno, kar velja tudi za telekonference.«⁵ Podobne zaključke so na podlagi evalvacije oblikovali na univerzah v Murcia in Leuvenu (Belgija).

Rezultati evalvacij tistih evropskih višjih in visokih šol, ki so uvedle telekonferenco kot učno obliko, so pozitivni (72 do 86 %). Pomanjkljivosti je možno odpravljati z razvojem e-izobraževanja. Univerza v Murcia izvaja tako procesne kot finalne evalvacije, s katerimi vrednotijo tehnične, komunikacijske in didaktične vidike učnega procesa.

Strokovno srečanje v Španiji

Letos aprila sem se udeležila strokovnega srečanja na Univerzi Murcia v Španiji. Ta univerza izvaja tudi strokovne programe in programe neformalnega izobraževanja in je ena tistih, ki na tem področju orjejo ledino.

Udeleženci programa v Murcia smo se po dvodnevni teoretski in empirični pripravi imeli možnost preizkusiti v vlogi učencev, na tridnevni delavnici pa tudi kot učitelji. Vsak udeleženec je bil razvrščen v eno od treh skupin, kjer je pridobil nova znanja ali izkušnje, za kar je zadoščalo od 4 do 12 ur dela v skupini. Na koncu je bil vsak od nas sposoben izvesti telekonferenčno 'učno uro' z vnaprej pripravljeno vsebino.

³ Fernández S. (2007). Videoconferencing: A resource for higher education, University of Murcia, Murcia, Španija.

⁴ Juteršek J., Stanič M., Reboj V. (2007). Vodič po e-gradivih, Premiki v didaktiki po uvajanju IKT tehnologije. Inter-es. Ljubljana.

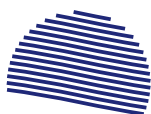
⁵ Knipe D., Lee M. (2002). The quality of teaching and learning via videoconferencing, *British Journal of Educational Technology*, 3, 33, str. 301 - 305. London.

Predstavitev telekonference na seminarjih Inter-esa

V letošnjem juniju je podjetje Inter-es v okviru seminarja o uporabi e-gradiv, namenjena učiteljem srednjih in višjih šol, predstavilo tudi telekonferenco. Na dveh seminarjih za izobraževalce v podjetjih pa je bila telekonferenca predstavljena kot dodatna možnost na izobraževalnih platformah za 'nešolske' organizacije. Učitelji in organizatorji izobraževanja so lahko to novo komunikacijsko orodje tudi preizkusili. Odziv je bil zelo dober.

Če povzamem: telekonferenca je uporabna tako v podjetjih kot v šolah, za tutorje in mentorje, pri izvajanju projektov in pri raziskovalnem delu. Številne koristi za svoje organizacije so videli tudi udeleženci vseh treh slovenskih seminarjev.

Mag. Vanda Rebolj (vanda.rebolj@siol.net), Kamnik

Na poti do znanja

Neformalna službena srečanja, 'začinjena' z izobraževanjem

Poletno vzdušje je res nekaj posebnega, tudi v podjetjih. Družabna srečanja v podjetjih niso več stalnica le ob zaključku koledarskega leta, temveč jih je vse več tudi pred poletjem, v nekaterih podjetjih pa se zanje odločajo tudi konec poletja. Največkrat omenjena srečanja zaznamujejo tradicionalni službeni pikniki, ki zadnja leta vedno pogosteje vključujejo tudi izobraževalne dogodke. Podjetja želijo zaposlenim v okviru zabavnega druženja ponuditi tudi pridobivanje nekaterih veščin, ki naj bi jih uporabljali tudi pri svojem delu. Večinoma gre za zabavne igre, s katerimi zaposleni krepijo skupinski duh in se med seboj spoznavajo.

Po naših izkušnjah pred poletnimi meseci naraste povpraševanje po 'teambuilding' programih, za katere je značilno, da so zabavni, prilagojeni strukturi udeležencev ter da krepijo različne veščine, ki naj bi jih udeleženci kasneje uporabljali pri svojem delu in v odnosih s sodelavci.

O organizaciji 'teambuilding' programov in pojasnilih, zakaj so pri podjetjih vedno bolj priljubljeni, smo povprašali izobraževalna trenerja *Daniela Polajnarja*, ki prihaja iz podjetja Glotta Nova d.o.o., in *Jošta Terana* iz podjetja S.O.L. Institut.

Oba se strinjata, da je osnovni namen tovrstnih programov predvsem neformalno druženje, sprostitve, zabava. Podjetja združijo prijetno s koristnim, zato se odločajo za

izobraževanje na prostem (outdoor learning). *Teran* izpostavlja, da naročnike privlači domiselna 'zgodba', smiselno prepletena z interaktivnimi skupinskimi vajami in zabavnimi dejavnostmi in zato v S.O.L. Institutu sami pripravljajo vsebinsko zanimive sklope, ki udeležence z neko zgodbo popeljejo skozi celoten program.

Želje podjetij se med seboj razlikujejo in po besedah obeh sogovornikov omenjeni način združevanja zabave in izobraževanja pomeni nagrado za zaposlene. Izobraževanje je prepleteno s športnimi dejavnostmi, kot so rafting, jadrnanje in druge vodne igre, jahanje, vožnja s terenskimi vozili ipd. *Polajnar* izpostavlja pomen adrenalina, za katerega meni, da pripomore k še večjemu uspehu celotnega programa.

Po izkušnjah obeh izobraževalnih trenerjev, podjetja učinkovitost programov skupinskega dela najprej 'preverijo' z vodstvenim kadrom. Na podlagi njihovega zadovoljstva s programom in opaznih učinkov se kasneje odločijo tovrstne programe pripraviti tudi za druge zaposlene. Pri pripravi je treba paziti na strukturo zaposlenih, za katere se dogodek organizira. Prav zaradi tega je 'teambuilding' programe najbolje organizirati za zaključene skupine, kjer zaposleni resnično delajo skupaj in se borijo za skupne cilje. Pazljiv je treba biti tudi na strukturo programa, saj vsi udeleženci niso enako usposobljeni za izvajanje določenih, predvsem fizično bolj zahtevnih nalog. *Polajnar* in *Teran* menita, da se čedalje več podjetij zaveda pozitivnih učinkov neformalnih druženj in izkustvenih oblik učenja, 'teambuilding' pa izpostavljata tudi kot odlično motivacijsko orodje.

Zakaj je 'teambuilding' primeren tako za posameznika kot za celotno podjetje?

Teran izpostavlja pomen tovrstnega izobraževalnega dogodka, ko morata imeti organizator in naročnik pred seboj dogodek z jasnim namenom in cilji. Želje in pričakovanja naročnika je treba uskladiti z realnimi možnostmi v danem časovnem in vsebinskem kontekstu programa. *Polajnar* vidi prednost v tem, da se udeleženci ne glede na izbiro programa znajdejo v drugačnih vlogah kot v pisarni, vendar s podobnimi cilji: doseči nekaj skupaj. Hierarhični nivoji med zaposlenimi se izničijo - tako direktor kot pripravnik se najdeta v neki novi situaciji na isti ravni. Izkušnje kažejo, da je sprva pri zaposlenih prisoten nek strah, saj so pred sodelavci izpostavljeni, kmalu pa ugotovijo, da so programi načrtovani tako, da lahko vsak udeleženec pokaže svoje kvalitete in prednosti, ne glede na psihofizične sposobnosti. Sogovornika izpostavljata, da se na takih dogodkih utrdijo vezi med zaposlenimi, kar prenesejo tudi na delovno mesto. Gre za interakcijske procese, ki imajo dolgoročen vpliv. *Polajnar* po svojih izkušnjah meni, da učinek dobrega 'teambuildinga' v skupini traja približno pol leta, zato priporoča, da naj podjetja podobne dejavnosti izvajajo dvakrat letno - morda v sklopu prednovoletnih zabav ter tik pred poletjem.

Sogovornika se strinjata, da s časom zanimanje po tovrstnih programih v Sloveniji narašča. Naročniki namreč ugotavljajo, da je učinek večji kot pri klasičnih, formalnih izobraževanjih - podjetja se vse bolj zavedajo pomena skupinskega dela. *Teran* izpostavlja pri tem vlogo medijev, ki posvečajo veliko pozornost pomenu skupinskega dela in motiviranja zaposlenih za organizacijo. »*Prek medijev in različnih strokovnih srečanj se širijo primeri dobre prakse, na podlagi katerih se podjetja lažje odločajo za uvajanje tovrstnih programov v kadrovske prakso,*« meni *Jošt Teran*.

Daniel Polajnar je prepričan, da je tik pred poletjem ravno pravi čas za takšen tip izobraževanj, saj vse več ljudi tudi v svojem prostem času raje zahaja v naravo. »*Zato so programi gradnje tima v naravi najboljša kombinacija izobraževanja, ki si ga podjetje lahko zamisli.*«

Vabimo vas, da si več o družabnih srečanjih zaposlenih in 'teambuilding' programih preberete na spletni strani <http://www.edupool.net/znanje/znanje.htm>.

Alenka Loboda (info@edupool.si),
Edupool – ponujamo izobraževanja

PRIPRAVLJAMO

Razvoj kariere učiteljev in njihovo izobraževanje **Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje, 21. september 2007**

Jesenski cikel petkovih srečanj začnemo s predstavitvijo rezultatov raziskave o razvoju kariere slovenskih učiteljev, ki jo je v okviru svoje doktorske disertacije v letih 2002 do 2006 izvajala *dr. Petra Javrh*. Avtorica bo predstavila izvorni slovenski *S-model* razvoja učiteljeve kariere, ki je nastal kot modifikacija švicarskega modela.

Raziskava je zanimiva tako zaradi podatkov, ki jih avtorica interpretira, kot tudi zaradi metodoloških postopkov, saj je bila za empirično raziskovanje uporabljena kvalitativna biografska metoda z vrsto izvernih tehnik. Avtorica bo predstavila, kako njeni informatorji, učitelji v srednjih in osnovnih šolah, razumejo pomen izraza kariera. Ugotovila je, da so učitelji v svojih kariernih načrtih večinoma zmerno ambiciozni in jim sedanji sistem napredovanja ustreza, dokler ne pridejo do platoja. Najbolj cenijo tiste kolege, ki pri delu kljub starosti ohranijo dinamičnost, veselje in entuziazem, ter tiste, ki se zelo angažirajo in tudi v strokovni javnosti veliko dosežejo. *Zadovoljstvo* je močan spodbujevalec za njihovo angažirano delo. Potrebe starejših učiteljev v razvoju kariere so spregledane, prav tako ostajajo slabo izkoriščene njihove dolgoletne delovne izkušnje. Po oceni sodelujočih v raziskavi četrтина starejših učiteljev pri svojem delu izgori. Učitelji pričakujejo, da bo ravnatelj, ki je v vlogi delodajalca, skrbel in pomagal kariero razvijati vsakemu - tako začetniku kot zrelemu učitelju, seveda pa je za vsakega potreben drugačen pristop.

Avtorica bo predstavila oblikovanje izvirnega faznega modela razvoja učiteljeve kariere, kjer je na osnovi empiričnih podatkov s kvalitativno analizo identificirala novo fazo, imenovano *kritična odgovornost*. *S-model* podrobneje prikaže, da v zrelem obdobju kariere (19-30 let delovnih izkušenj) nastopa večja razlika v kakovosti kariernega razvoja dveh polov - med kritično odgovornimi učitelji in med nemočnimi učitelji. Najbolj zaželena faza kariernega razvoja po *S-modelu* v tem obdobju je faza *kritična odgovornost*, najbolj neugodna pa faza *nemoč*.

Značilnosti faze *kritična odgovornost* so: učiteljeva poudarjena angažiranost, pozitivna kritičnost, zadovoljstvo zaradi stalne osebne rasti, prostovoljno sprejemanje večjih obremenitev, doživljanje in artikuliranje lastnega poslanstva in vloge učitelja v družbi, poseganje v globino in vsebino pouka, maksimalno razdajanje pri delu, pristen stik z učenci, vzpon v karieri in vizija nove kakovosti kariernega razvoja, napredovanje proti

notranjim krogom odločanja v kolektivu, izobraževanje kot močna spodbuda oziroma potreba ter poudarjena suverenost. Empirični podatki kažejo, da tudi kariera vpliva na izobraževanje.

Srečanje, ki bo trajalo dobro uro, bo **21. septembra 2007 ob 9. uri** v sejni sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134 a.

Prosimo vas, da udeležbo na srečanju **potrdite najkasneje en dan** pred predstavitvijo *Zdenki Birman Forjanič* (tel. 01 5842 571, lahko pa tudi faksu 01 5842 550).

Zdenka Birman Forjanič,
(zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

POSVETI, KONFERENCE

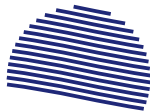
The Final Conference of the VOW project (Zaključna konferenca projekta *Delo kot vir znanja*)

Reykjavik, Islandija, 28. september 2007

Zaključna konferenca projekta *Delo kot vir znanja* (*Value of Work - VOW*) je namenjena tudi javnosti. Na programu sta dve plenarni predavanji:

- *dr. Lorna Unwin* (University of London): Učenje na delovnem mestu,
- *John Konrad*: Kakovost pri vrednotenju.

Projekt in njegovi rezultati bodo predstavljeni med drugim tudi v treh delavnicah o standardih, metodah in orodjih ter učinkih. Več o programu najdete na spletni strani projekta: <http://www.valueofwork.org/>, registrirate pa se lahko pri *Fjóli Marii Lárusdóttir* (e-naslov: fjola@frae.is) ali *dr. Nataliji Vrečer* (tel.: 01 5842 580, e-naslov: natalija.vrecer@acs.si).

9th IEEE International Symposium on Multimedia - ISM 2007 (9. mednarodni simpozij o multimediji)

2nd IEEE International Workshop on Multimedia Technologies for E-Learning - MTEL

(2. mednarodna delavnica IEEE o multimedijskih tehnologijah v e-izobraževanju)

Taichung, Tajvan, 10. do 12. december 2007

Osnovne informacije o simpoziju dobite na spletni strani <http://ism2007.ncu.edu.tw>, o delavnici pa na strani: <http://www.math.tu-berlin.de/~knipping/ieee/ism07-mtel/>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

Bralcem Novičk sporočamo, da bo knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek od 10. - 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. - 16. ure. Vabljeni!

Die NEUEN Universitäten in Europa : Konzepte und Erfahrungen / herausgegeben von Sigurd Höllinger ; Vorwort Elisabeth Gehrler ; mit Beiträgen von Harry de Boer ... (et al.). - Wien : Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur, (2001?). - 154 str. ; 24 cm

POSODOBITEV pedagoških študijskih programov v mednarodnem kontekstu = Modernization of study programmes in teachers' education in an international context / (uredil Pavel Zgaga). - Ljubljana : Pedagoška fakulteta, 2006 (Ljubljana : Littera picta). - 246 str. : graf. prikazi ; 24 cm

PRISPEVKI k posodobitvi pedagoških študijskih programov = Contributions for modernization of educational studies programmes / (uredili Simona Tancig in Tatjana Devjak). - Ljubljana : Pedagoška fakulteta, 2006 (Ljubljana : Littera picta). - 352 str. : graf. prikazi ; 24 cm

TEACH : teaching adult educators in continuing and higher education. - Toruń : Uniwersytet Mikołaja Kopernika, 2006. - 156 str. ; 21 cm : ilustr.

TEORIJA in praksa v izobraževanju učiteljev / (odgovorna urednica Cirila Peklaj ; uredniški odbor Karl Donert ... et al.). - Ljubljana : Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, 2006 (Ljubljana : Bori). - 225 str. : graf. prikazi ; 25 cm

A LEARNING mall / (MALL project partnership ; responsible editor János Sz. Tóth). - Budapest : Hungarian Folk High School Society, 2003. - 44 str. : ilustr. ; 30 cm

UDEJANJANJE načel vseživljenjskega učenja v vrtcu, osnovni in srednji šoli s pomočjo razvojnega načrtovanja : gradivo za razvojno načrtovanje : Program Phare 2003 - vseživljenjsko učenje / (avtorji Mirko Zorman ... (et al.) ; prevodi Mirko Zorman). - 1. izd., 1. natis. -

Ljubljana : Zavod RS za šolstvo, 2006 ((Kočevje) : Kočevski tisk). - 223 str. : ilustr. ; 24 cm + 1 optični disk (CD-ROM)

ADULT education embracing diversity. - Bonn : Institute for International Cooperation of the German Adult Education Association = IIZ/DVV, 2006. - 2 zv. (135, 96 str.) ; 30 cm : ilustr. - (International perspectives in adult education = Internationale Perspektiven der Erwachsenenbildung ; 53)

AUTHENTICITY in teaching / Patricia Cranton, editor. - San Francisco : Jossey-Bass, 2006. - 92 str. ; 24 cm. - (New directions for adult and continuing education, ISSN 1052-2891 ; no. 111)

BENCHMARKING the quality of education / contributors: Peter Van Petegem ... (et al.) ; Jaap Scheerens and Maria Hendriks, project co-ordinators/editors. - (S. l. : s. n.), 2002. - 286 f. : ilustr. ; 30 cm. Dostopno tudi na:
http://www.wvwords.co.uk/eej/content/pdfs/3/issue3_1.asp.

CONFLITTI / (a cura di Sergio Tramma, Silvia Hanitzl). - Milano : Guerini, 2006. - 237 str. ; 24 cm. - (Adultita ; 24)

DESJARDINS, Richard, 1946-

Benchmarking education and training systems in Europe : an international comparative study / Richard Desjardins, Christelle Garrouste-Norelius, Shawn Mendes. - Stockholm : Institute of International Education, Stockholm University, cop. 2004. - iii, 159 str. : ilustr. ; 25 cm. - (Studies in comparative and international education / Institute of International Education, University of Stockholm, ISSN 0348-9523 ; 67)

STRATEGLJA vseživljenjskega učenja in javna služba na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji 2007-2013 / strokovni posvet ob Dnevih ljudskih univerz Slovenije 2006, Ljubljana, 4. in 5. 12. 2006. - Ljubljana : Zveza ljudskih univerz Slovenije, 2006. - 1 mapa ; 30 cm : ilustr.

KEY data on information and communication technology in schools in Europe . - 2004 ed. - Brussels : Eurydice, 2004. - 82 str. : graf. prikazi, preglednice ; 27 cm. Dostopno tudi na: http://www.eurydice.org/ressources/eurydice/pdf/0_integral/048EN.pdf

PARTICIPATION in transition : motivation of young adults in Europe for learning and working / Andreas Walther, Manuela du Bois-Reymond, Andy Biggart (eds.). - Frankfurt am Main (etc.) : Peter Lang, 2006. - 245 str. : ilustr. ; 21 cm

The PROSPECTS of teacher education in South-east Europe / edited by Pavel Zgaga. - Ljubljana : Pedagoška fakulteta, 2006 (Ljubljana : Littera picta), - 581 str. : preglednice, graf. prikazi ; 24 cm

ROBSON, Colin

Equity in education : students with disabilities, learning difficulties and disadvantages : statistics and indicators / (prepared by: Colin Robson, Peter Evans and Marcella Deluca ; text prepared by James Bouch). - Paris : Organisation for Economic Co-Operation and Development, Centre for Educational Research and Innovation ; OECD, 2004. - 165 str. : ilustr. ; 27 cm

SCIENCE teaching in schools in Europe : policies and research. - Brussels : Eurydice, cop. 2006. - 92 str. : ilustr., graf. prikazi, zvd ; 27 cm. Dostopno tudi na: <http://www.eurydice.org>.

MERJENJE razvojne vloge in učinkovitosti javnega sektorja in politik : zbornik = Measurement of the development role and efficiency of the public sector and policies : proceedings volume / 16. statistični dnevi, Radenci, 6.-8. november 2006 = 16th Statistical Days, Radenci, 6-8 November 2006 ; (urednika Boris Tkačik, Marina Urbas). - Ljubljana : Statistični urad Republike Slovenije : Statistično društvo Slovenije = Statistical Office of the Republic of Slovenia : Statistical Society of Slovenia, 2006 (Ljubljana : Statistični urad Republike Slovenije = Statistical Office of the Republic of Slovenia). - 390 str. : ilustr. ; 30 cm. Dostopno tudi na: http://www.stat.si/Radenci/program_2006/00-ZB-903-0601.pdf.

TRIM : training for the integration of migrant and ethnic workers into the labour market and the local community / Matilde Grünhage-Monetti, Chris Holland, Petra Szablewski-āavuŗ, eds. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, cop. 2005. - 78 str. : ilustr. ; 21 cm + 1 CD-ROM

BOGATAJ, Nevenka

Razumevanje pomena gozda za trajnostni razvoj podeželja v študijskih krožkih : doktorska disertacija = Understanding of forest role for sustainable rural development in study circles : doctoral dissertation / Nevenka Bogataj. - Ljubljana : (N. Bogataj), 2007. - XII, 191 str. : ilustr. ; 30 cm. Dostopno tudi na: http://www.digitalna-knjiznica.bf.uni-lj.si/dd_bogataj_nevenka.pdf.

BRENK, Erika

Pregled ponudbe izobraževanja in učenja odraslih v Sloveniji v šolskem letu 2006/2007 : poročilo in analiza / Erika Brenk. - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2006. - 54 str. : graf. prikazi, preglednice ; 30 cm

CHALLENGING homophobia and heterosexism : lesbian, gay, bisexual, transgender and queer issues in organizational settings / Robert J. Hill, editor. - San Francisco : Jossey-Bass, 2006. - 109 str. ; 23 cm. - (New directions for adult and continuing education ; no. 112)

ČERNETIČ, Metod

Management ekonomike izobraževanja / Metod Černetič. - Kranj : Moderna organizacija, 2006. - 375 str. : ilustr. ; 24 cm

DESJARDINS, Richard, 1946-

Unequal chances to participate in adult learning : international perspectives / Richard Desjardins, Kjell Rubenson, Marcella Milana. - Paris : UNESCO, International Institute for Educational Planning, 2006. - 128 str. ; 21 cm : preglednice, graf. prikazi. - (Fundamentals of educational planning ; 83)

EASLEY, Shirley-Dale

Portfolio v ocenjevanju : kaj, kje, kdaj, zakaj in kako ga uporabiti / Shirely-Dale Easley, Kay Mitchell ; (prevedla Samanta Žibert). - Nova Gorica : Educa, Melior, 2007. - 88 str. : ilustr. ; 27 cm

INFORMIRANJE in svetovanje za vseživljenjsko učenje in razvoj kariere v Sloveniji : stanje in perspektive / Tanja Bezić ... (et al.) ; (uredila Tanja Vilič Klenovšek ; fotografije Dušan Vodeb, Irena Hlede, arhiv ACS). - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2006. - 50 str. : ilustr. ; 24 cm

KNAFLIČ, Livija

Usposabljanje za življenjsko uspešnost: Beremo in pišemo skupaj in Most do izobrazbe : poročilo o izvedbi programov : šolsko leto 2002/2003 / pripravile: Livija Knaflič, Darka Kovič, Ana Ileršič. - Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije, 2004. - 14 f. : ilustr. ; 30 cm

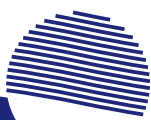
KUNČIČ, Barbara

Priprava portfolia kandidatov za pridobitev nacionalnih poklicnih kvalifikacij / Barbara Kunčič, Urška Marentič. - Ljubljana : Center RS za poklicno izobraževanje, 2006. - 1 mapa (8, 10, 18, 2 str.) ; 32 cm

LEARNING centres in Europe / edited by Richard Stang, Claudia Hesse and Alastair Clark. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE, cop. 2006. - VIII, 181 str. : graf. prikazi ; 24 cm

OD načrtovanja do ocenjevanja pri slovenščini / (avtorice Milena Ivšek .. et al.) ; uredila Milena Ivšek. - 1. natis. - Ljubljana : Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2005. - 298 str. : ilustr., tabele ; 22 cm. - (K novi kulturi pouka)

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

15. - 21. 10. 2007

2007

12 LET
1996 - 2007

<http://tvu.acs.si>

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI IZVAJALCI IN PROGRAMI 2007/2008

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

- Na spletni strani: www.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2007/2008

- izobraževalni programi
- strokovna, informativna in izobraževalna srečanja
- aktualna izobraževanja ACS

na spletni strani **www.acs.si**

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education